

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра методик викладання спортивно-педагогічних дисциплін

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕГКА АТЛЕТИКА З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

**підготовки здобувачів ступеня вищої
освіти бакалавр
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)**

Слов'янськ – 2016р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО кафедрою методик викладання спортивно-педагогічних дисциплін

Укладачі:

Щелкунов Д.А. канд. пед. наук., старший викладач кафедри методик викладання спортивно-педагогічних дисциплін.
Смоляр О.В старший викладач кафедри методик викладання спортивно-педагогічних дисциплін.

Рецензенти:

Друзь В.А. - доктор біологічних наук, професор Харківської державної академії фізичної культури.

Борщов С.М. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теоретичних методичних основ фізичного виховання і реабілітації

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“17” лютого 2016 р.

Протокол № 2

Перший проректор _____ Набока О.Г.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Легка атлетика з методикою навчання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму 014 середня освіта (фізична культура).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення теорії і методики викладання легкої атлетики, освоєння техніки основних видів легкоатлетичних вправ, придбання необхідних знань, умінь і навичок для самостійної педагогічної роботи в школі.

Міждисциплінарні зв'язки: основою наукової бази дисципліни «Легка атлетика з методикою навчання» є теорія і методика фізичного виховання. Дисципліна ґрунтується на фізіології та біомеханіці фізичних вправ, тісно взаємодіє з педагогікою та психологією.

1. Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1 курс

Змістовий модуль 1. Основи техніки та методики навчання спортивної ходьби.

Змістовий модуль 2. Основи техніки та методики навчання бігу.

Змістовий модуль 3. Спеціальна фізична підготовка легкоатлета (спринтера).

2 курс.

Змістовий модуль 1. Основи техніки стрибка у висоту.

Змістовий модуль 2. Основи техніки стрибків стрибка у довжину

Змістовий модуль 3. Послідовна методика навчання. техніки бар'єрного бігу

3 курс

Змістовий модуль 1. Основи техніки та методики навчання метань.

Змістовий модуль 2. Удосконалення техніки метпнь.

4 курс.

Змістовий модуль 1. Основи технік метання списа.

Змістовий модуль 2. Загальні положення підготовки у багатоборстві

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Легка атлетика з методикою навчання» є формування цілісної системи теоретичних і методичних знань, практичних умінь проведення комплексів загально-розвиваючих вправ та надання допомоги в організації навчально-тренувального процесу на одному з видів легкої атлетики, розвиток професійного мислення та професійно значущих особистісних якостей, а також оволодіння практичним програмним матеріалом.

2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Легка атлетика з методикою навчання» є:

1. Забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до професійної діяльності вчителя фізичної культури.

2. Сприяти формуванню у студентів творчого світогляду, вихованню педагогічного мислення та набуттю системи теоретичних та практичних спеціальних знань.

Конкретні завдання навчального курсу :

- ознайомити зі структурою основної форми проведення занять фізичної культури у школі – уроку, а також з іншими формами занять фізичною культурою;
- навчити добирати фізичні вправи для вирішення поставлених на уроці завдань з урахуванням вікових особливостей, статі, фізичної підготовки учнів;
- навчити користуватися технічними засобами під час проведення уроків фізичної культури;

- навчити добирати та використовувати методичні прийоми для розвитку фізичних якостей;
- ознайомити з комплексами загальнорозвивальних вправ із різних вихідних положень для формування і відчуття правильної постави, культури рухів, виховання фізичних якостей, набуття рухових умінь і навичок;
- навчити методіці викладання та техніці виконання різних легкоатлетичних видів;
- ознайомити з методами педагогічного контролю на заняттях з легкої атлетики.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі *компетентності*:

загальні:

- володіти термінологією вправ і вихідних положень, формами, методами, засобами для організації та проведення занять з легкої атлетики;
- володіти основами техніки виконання вправ та методіку їх викладання;
- володіти методікою проведення окремих частин уроку та уроку в цілому фізичної культури з легкої атлетики з дітьми шкільного віку;
- володіти методами педагогічного контролю на уроках фізичної культури з легкої атлетики.

спеціальні :

- добирати фізичні вправи для вирішення поставлених на уроці завдань з урахуванням вікових особливостей, статі, фізичної підготовки учнів;
- користуватися технічними засобами під час проведення уроків фізичної культури;
- подавати команди на місці та в русі;
- самостійно складати та проводити комплекси фізичних вправ із різних вихідних положень;

- самостійно складати конспекти уроку з легкої атлетики та проводити його.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 480 годин /16 кредитів.

ECTS

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

1 курс

Змістовий модуль 1. Основи техніки та методики навчання спортивної ходьби.

Тема 1. Історичний розвиток легкої атлетики,

Тема 2. Техніка та методика навчання спортивної ходьби.

Змістовий модуль 2. Основи техніки та методики навчання бігу.

Тема 3. Техніка бігу на короткі дистанції.

Тема 4. Техніки та методика навчання стартам.

Тема 5. Техніки бігу по повороту (біг 200 м. та 400м.)

Тема 6. Техніка естафетного бігу.

Змістовий модуль 3. Спеціальна фізична підготовка легкоатлета (спринтера).

Тема 7. Спеціальна фізична підготовка легкоатлета (бігуна спринтера).

Тема 8. Закріплення вивченого за курс матеріалу

2 курс.

Змістовий модуль 1. Основи техніки стрибка у висоту.

Тема 1. Техніки стрибків у висоту способом "переступанням", "перекедний" та "фосбюрі-флоп".

Змістовий модуль 2. Основи техніки стрибків стрибка у довжину

Тема 2. Техніка стрибка у довжину способом "зігнув ноги" та "прогнувшись"

Тема 3. Техніка стрибка у довжину способом "ножиці".

Тема 4. Удосконалення техніки стрибків у довжину вивченими способами/

Змістовий модуль 3. Послідовна методика навчання. техніки бар'єрного бігу

Тема 5. Техніка бар'єрного бігу

Тема 6. Удосконалення техніки бігу на короткі дистанції

3 курс

Змістовий модуль 1. Основи техніки та методики навчання метань.

Тема 1. Техніка метання малого м'яча.

Тема 2. Методика навчання техніці метання малого м'яча.

Тема 3. Техніка штовхання ядра.

Тема 4. Методика навчання техніці штовхання ядра.

Тема 5. Техніка метання метання диску .

Тема 6. Методика навчання техніки метання диску.

Змістовий модуль 2. Удосконалення техніки метань.

Тема 7. Удосконалення техніки метання малого м'яча.

Тема 8. Удосконалення техніки штовхання ядра.

Тема 9. Удосконалення техніки метання метання диску

4 курс.

Змістовий модуль 1. Основи технік метання списа.

Тема 1. Техніка метання списа.

Тема 2. Методика навчання метанню списа.

Змістовий модуль 2. Загальні положення підготовки у багатоборстві

Тема 3. Удосконалення техніки бігу на короткі дистанції

Тема 4. Удосконалення техніки штовхання ядра

Тема 5. Удосконалення техніки бігу на середні дистанції

Тема 6. Удосконалення техніки метання диску.

Тема 7. Удосконалення техніки стрибка у довжину обраним способом.

Тема 8. Удосконалення техніки видів багатоборства

. Рекомендована література

1. Ахметов С.М. Методика физической подготовленности школьников в зависимости от уровня их физического развития: Автореф. дис. канд. пед. наук. – Краснодар, 1996, –24 с.
2. Ахметов Р.Ф., Максименко Г.М., Кутек Т.Б. Легка атлетика /Підручник для студентів вищих навчальних закладів України/. – Житомир.: – Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 339с.
3. Бакаринов Ю.М. Научно-методическое обоснование программирования тренировки в легкоатлетических метаниях: Автореф. дис докт. наук. – М., 1996. – 47 с.
4. Барышева Н.В. Основы физической культуры старшеклассников. – Самара: СГУ, 1995. –251 с.
5. Бизин В.П. Обучение технике легкоатлетических метаний на основе учета этапов возрастного развития регуляции движений спортсменов: Автореф. дис. ...докт. пед. наук. – Киев, 1995. – 48 с.
6. Блинков С.Н. Индивидуализация физического воспитания школьников 12-14 лет на основе учета структурной моторики: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – М., 2000. –24 с
7. Боген М.М. Обучение двигательным действиям. – М.: Физкультура и спорт, 1983. –192 с.
8. Бондарчук АЛ. Педагогические основы системы подготовки высоко-квалифицированных легкоатлетов-метателей: Автореф. дис. ... докт. пед. наук. –М., 1987. –52с.
9. Булкин В.А. Педагогическая диагностика как фактор управления двигательной деятельности спортсменов: Автореф. дис. ... докт. пед. наук. –М., 1987.-44с.
10. Гамалий В. В. Моделирование техники двигательных действий в спорте (на примере ходьбы) / В. В. Гамалий // Наука в олимп. спорте. – 2005. – № 2. – С. 108–116.

11. Верхошанский Ю.В. Основы специальной силовой подготовки спортсменов. – М.: Физкультура и спорт, 1988. - 331 с.
12. Вильчковский Э.С. Развитие двигательных функций детей. - Киев: Здоровья: 1983. - 172 с.
13. И.Волков В.М., Филин В.П. Спортивный отбор. - М.: Физкультура и спорт, 1983. -175 с.
14. Волков Л.В. Физические способности детей и подростков, - Киев: Здоровья , 1981.-117 с.
15. Воронкин В.М. Основы системы подготовки спортивных резервов в легкоатлетических метаниях: Автореф. дис. .. докт. пед. наук. 1983. - 46 с.
16. Глазько Т.А. Влияние тренировочных нагрузок на формирование двигательного навыка в скоростно-силовых видах легкой атлетики: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. - М., 1985. - 21 с.
17. Годик М.А. Контроль тренировочных и соревновательных нагрузок. М.: Физкультура и спорт, 1980. -136 с.
18. Губа В.П. Возрастные основы формирования спортивных умений у детей в связи с начальной ориентацией в различных видах спорта: Автореф. дис. .. докт. пед. наук. -М., 1997. - 50 с.
19. Губа В.П., Никитушкин В.Г., Квашук П.В. Индивидуальные особенности юных спортсменов. - Смоленск: СГИФК, 1997. - 220 с.
20. Дворкин Л.С., Хабаров А.А. Силовая подготовка школьников. - Краснодар: КГАФК, 1997. - 236 с.
21. Дьячков В.М. Совершенствование технического мастерства спортсменов. - М.: Физкультура и спорт, 1967. -183 с
22. Євсєєв Л. Г. Тенденції вдосконалення технології навчання з спортивно- педагогічних дисциплін / Л. Г. Євсєєв, В. І. Павлов // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. IV Міжнар. наук.-практ. конф. – К.– Вінниця: ДОВ Вінниця, 2001. – С. 212–214.
23. Запорожанов В. А. Легкая атлетика в теории и на практике / В. А. За- порожанов // Теория и практика физ. культуры. – 2001. – № 8. – С. 60

24. Зациорский В.М. Физические качества спортсмена. - М.: Физкультура и спорт, 1970. - 300 с.
25. Зданевич А. А. Метания в УПЫХ классах // Физическая культура в школе. - 1997. - № 2. - С. 35-42.
26. Иванова Л.С. Вариативность в подготовке метателей. - М.: Физкультура и спорт, 1987.-112с.
27. Книга тренера по легкой атлетике / Под общ. ред. Л.С. Хоменкова. - М.: Физкультура и спорт, 1987. - 437 с.
28. Комарова А.Д. Теоретико-методические основы системы подготовки легкоатлетов-многоборцев высокой квалификации: Автореф.дис. докт.пед. наук. - С-ГО, 1993. - 48 с.
29. Креер В. А., Попов В. Б. Легкоатлетические прыжки / В. А. Креер, В. Б. Попов. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 175 с.
30. Креер В. А., Попов В. Б. Прыжок в длину с разбега / В. А. Креер, В. Б. Попов. – Легкая атлетика. – 1992. – № 3. – С. 10–13.
31. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания: учеб. для высш. учеб. заведений физ. воспитания и спорта: в 2-х т. / Т. Ю. Круцевич. – К.: Олимп. лит., 2003. – Т. 1. – 814 с.
32. Коренберг В.Б. Надежность решения двигательных задач' // Теория и практика физической культуры. -1997. - №10. - С. 18.
33. Лутковский Е.М. Педагогические основы технической подготовки в легкоатлетических метаниях: Автореф. дис. докт. пед. наук. - С-Пб., 63с.
34. Лысаковский И.Т. Алгоритмизация процесса скоростно-силовой подготовки спортсменов: Автореф. дис.... докт. пед. наук. - Омск, 1997. - 47с.
35. Лях В Л Двигательные способности школьников: основы теории и методики развития. - М.: Терра спорт, 2000. - 192 с
36. Масловский Е.А. Теоретические и методические основы использования индивидуально-сопряженного подхода в физическом воспитании школьников и подготовке юных спортсменов: Автореф. дис. ... докт. наук. - Минск, 1993. - 49 с.

37. Максименко Г. Н. Теоретико – методические основы подготовки юных лег- коатлетов / Г. Н. Максименко. – Луганск: Альма-матер, 2007. – 394 с.
38. Миронов Д. Методика использования специального технического устройства для обучения и совершенствования техники стартового разгона в беге на короткие дистанции / Д. Миронов, Е. Аракелян // Человек в мире спорта: новые идеи, технологии, перспективы: тез. докл. Междунар. конгр. – М., 1998. – Т. 1. – С. 57
39. Матвеев Л.П. Теоретико-методологические основы формирования учебного предмета «Физическая культура» в общеобразовательной школе: Автореф. дис.. докт. пед. наук. - М., 1997. - 70 с
40. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. - М.: Физкультура и спорт, 1991. - 543 с.
41. Методика физического воспитания 10-11 классов: Пособие для учителя / Под общей ред. В.И. Ляха. - М.: Просвещение, 1997. - 125 с.
42. Мотылев А.В. Индивидуально-типические различия в структуре двигательной одаренности детей и их значение при выборе спортивной специализации: Автореф. дис. канд. пед. наук. - С-Пб., 1998. - 23 с.
43. Набатникова М.Я. Основы управления подготовкой юных спортсменов. М.: Физкультура и спорт, 1982, - 279 с.
44. Озолин Н. Г. Настольная книга тренера: Наука побеждать / Н. Г. Озолин. – М., 2003–863 с.
45. Педагогическое физкультурно-спортивное совершенствование: учеб. посо- бие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Ю. Д. Железняк, И. А. Кашкаров, И. Н. Кравцев; под ред. Ю. Д. Железняка. – М.: Изд. «Ака- демия», 2002. – 384 с.
46. Полищук В. Д. Легкоатлетическое десятиборье / В. Д. Полищук. – К.: Наук. світ, 2001. – 252 с.
47. Полищук В. Д. Использование специальных и подводящих упражнений в тренировочном процессе легкоатлетов / В. Д. Полищук. – К.: Олимпийская литература, 2009. – 143 с.

48. Попов Г. И. Биомеханические обучающие технологии на основе искусственной управляющей и предметной сред / Г. И. Попов // Наука в олимп. спорте. – 2005. – № 2. – С. 159–168.

49. Попов В. Б. Прыжок в длину: многолетняя подготовка / В. Б. Попов. – М.: Олимпия Пресс, 2001. – 160 с.

50. Присяжнюк Д. С. Легка атлетика в школі / Д. С. Присяжнюк. – Вінниця, 2008. – 265 с.

51. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в Олимпийском спорте. - Киев: Олимпийская литература, 1998. - 500 с.

52. Сальников В.А. Соотношение возрастного и индивидуального в структуре сенситивных и критических периодов развития // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. -1997. - № 4. - С. 8-12.

53. Соколик НЮ. Организационно-методические основы диагностики спортивной одаренности: Автореф. дис, ... докт. пед. наук. - М., 1998, 49с.

54. Спортивный отбор / Под ред. В.Г. Никитушкина. - М.; ВНИИФК, 1993.-324 с.

55. 1. Сергієнко В. М. Оцінювання виконання техніки легкоатлетичних вправ / В. М. Сергієнко // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасно- му суспільстві: зб. наук. пр. – Луцьк, 2005. – С. 83–186.

56. Терехов С.А. Методика воспитания силовых способностей учащихся старших классов на уроках физической культуры: Автореф дис. канд. пед. наук. - М., 1991. - 23 с.

57. Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. Обучение в спорте. - М.: Советский спорт. 1992. -192 с.

58. Титлов А.Ю. Факторная структура работоспособности школьников в зависимости от уровня физической активности: Автореф. дис. канд. пед. наук. - М., 2000. - 23 с.

59. Туревский И.М. Структура психофизической подготовленности человека: Автореф. дис. ... докт. пед. наук. -М., 1998. -48 с

60. Тутевич В.Н. Теория спортивных метаний. - М.: Физкультура и спорт, 1969.-312с.
61. Учебник тренера по легкой атлетике / Под общ. ред. Л.С. Хоменкова. М.: Физкультура и спорт, 1982. - 477 с.
62. Фарфель В.С. Управление движениями в спорте, - М.: Физкультура и спорт, 1975. - 208 с. Филин В.П Теория и методика юношеского спорта. - М.: Физкультура и спорт, 1987. - 128 с
63. Шиянов Г.П. Особенности организации и методики физической подготовки школьников 11-13 лет с учетом соматической зрелости: Автореф. дис. канд. пед. наук. - Краснодар, 1998. - 24 с
64. Шустин Б.Н. Моделирование в спорте: Автореф. дис. ... докт. пед. наук. -М., 1995.-82 с.
65. Шовосельский В.Ф. Методика урока физической культуры в старших классах. - Киев.: Радянська школа, 1989.
66. www.gnpbu.ru
67. www.universa internet library. ru
68. magister.msk.ru/libraly/
- 69 .www.bestlibrary.ru

4.Форма підсумкового контролю результатів навчання

Підсумковий контроль проводиться у 2, 4, 6 семестрах у вигляді заліку.

Остаточний контроль проводиться у 7 семестрі у вигляді екзамену.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Складання практичних нормативів згідно програмного матеріалу, усна відповідь за результатами навчання згідно питань до заліку.